

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ СОЮЗ В З'ЯВЛЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIANS NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК ХІІІ. Ч. 104. Джерси Сіті, Н. Дж., понеділок, 6 травня 1935. VOL. XLIII. No. 104. Jersey City, N. J., Monday, May 6, 1935. THREE CENTS

БОРІТЬБА МІЖ СЕНАТОМ І УРЯДОМ ЗА БОНУС

ВАШІНГТОН. — Серед сенаторів панує важливий настрій за ухвалення законопроекту Вінсона, що приказує урядові виплатити негайно готівковий бонус ветеранам великої війни.

Проект, котрий додає до державних видатків суму 2 і чверть мільярда доларів, був би певно вже ухвалений у п'ятицию, якби провідники демократичної більшості не були зорієнтовані на час, що гряде, та не постаралися відложити справу до подальша.

Сенатор Гарісон остерігав прихильників законопроекту Вінсона, що на випадок його ухвалення президент Рузвельт його заветує.

БОРІТЬБА В ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ ЗА СПОСОБИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЮНІА.

ВАШІНГТОН. — В Американській Федерації Праці назріває поважний розлом. Через боротьбу між двома засадами організації, себто так званою поземною й в'язовою, приходиться до шораз частіших суперечок між прихильниками двох систем, і ці суперечки відійшли зрештою до кінця розладу Федерації Праці на дві організації, з котрих кожда буде спиратися на один засад організації.

Тепер, наприклад, посварилася одна майнерська організація, що спирається на промисловий засад організування всіх робітників цілого промислу в одну юнію, з іншими, що організують робітників деяких фахів, які працюють у майнах, бо ці останні робили собі з підприємством окрему умову саме тоді, коли голова майнерська юнія вдав страйк. Одна частина юнійних провідників радить спертися Федерації Праці на старій засад організації фахів.

ТОРНАДО НА ПОЛУДНІ.

ЛУІСВІЛЛ (Кентокі). — Сильна вітрова й електрична буря, що звилася над степами Кентокі й Техасу, наробила великої шкоди та спричинила смерть коло 16 людей.

Рахують, що в Кентокі буря зірвала дахи з півтори сотки домів.

У Стелі, в Стейтій Аркензо, грім покарлічив 6 осіб одної родини.

В декотрих околицях вітри підняли величезні мвари куряви, але дощі що куряву знесли назад на землю.

П'ЯТЬ ОСІБ ЗГІНУЛИ В ПОЖАРІ.

ПОКПІСІ (Нью Йорк). — Огонь обняв так швидко 3-поверховий мешкальний дім на Мейн Стріт у цій місцевості, що в огні згоріли п'ять людей.

Огонь повстав з того, що діти при забаві підняли задні сходи дому газозалюною або нафтою й підпалили. В пожарі згинули троє дітей і дві старші особи.

ВИКРАДЕННЯ ОСІБ.

ГЕЛОП (Нью Мексико). — Банда замаскованих людей напала на Роберта Майнора, комуністичного редактора, й адвоката Дейвіда Левінсона, що прихилив сюди на вістку про відоме бовиство шерифа Кармайкела підчас кривавих заворушень при виконанні з домів безробітних майнерів. Бандя побачила захоплених по головах до втраги притомності, а потім вивезла їх далеко за місто та викинула з авта на пустині, заввазивши їх голови мішками. Вони мандрували по пустині, доки не дісталися до оселі Індіан, котрі їх відставили до шпиталю.

ЯКА МАЄ БУТИ ШКОЛА.

МАЙАМІ (Флоріда). — Конвенція Краєвого Конгресу Родичів і Вчителів починилася ухваленням відповідних резолюцій про преріжні питання виховання дітей.

Між резолюціями найважливішою є резолюція про ідеал виховання дітей, котра каже: "Ми віримо, що постійний успіх нашої демократичної форми правління залежить від того, чи наші діти навчаються думати самотійно. Шоби вони могли цього навчитися, треба, щоб учителі в наших школах предкладали дітям у спосіб справедливий і без чуття всі сторони спірних питань, котрі входять в обсяг здібності зрозуміння даної групи".

ДЕМОНСТРУЮТЬ ЗА МИР.

ВАШІНГТОН. — Представники Америки, Японії, Англії, Франції й Росії виступали тут на радію з промовами за мир. Взявши вони держави й народи, шоби вони подвоїли свої зусилля для закріплення миру та обмеження воєнних зброєнь.

У цій радіовій демонстрації, для котрої об'єднано теж радіові стації в інших краях, говорили попри урядників Америки й дипломатів згаданих країв у Вашингтоні ще оті люди: лорд Сесіл і Артур Гендерсон з Лондону; пані Круська, вдова Леніна, і жінка Гілтанова з Москви; князь Токуґава з Токіо; та сенатор Поль-Бонкур з Парижа.

ЗНАЙШЛИ НОВИЙ ЛІК НА ЦУКРОВУ НЕДУГУ.

ФІЛАДЕЛФІЯ. — На річних зборах Американської Колегії Лікарів виступав д-р Гарфілд Донкен з відчитом про відкриття нового ліку на цукрову недугу ("діабетес"). Цей лік, що, на його думку, скоро заступить дотепершній лік "інсуліну", здержує зовсім поступ недуги.

УДОСКОНАЛЕННЯ ФОТОГРАФІЙ.

На зборах "Американського Інституту" в салі "Американського Музею Природничих Наук" у Нью Йорку показували фотографію кулі, що летіла зі шкортістю 250 миль на годину. Фотографія, очевидно, значно зменшувала шкортість кулі. Глядачі бачили виразно, як куля летіла до сітки, продираючи її та вдаряла далі в свою щіль. Один інженір показав потім, як можна прочистити повітря з копоту, пропустивши крізь нього електричний ток сили 12,000 вольт. Ще інший учений фізик показував, як можна грати на інструменті при допомозі відповідно контрольованого світла.

ЗНАЙШЛИ ПЛО ТРЕТЬОГО ХЛОПЦЯ В ЕЛІЗАБЕТ.

По довірім пошукуванням знайдено вже тіло 6-літнього Марія Труджіно, що втілює був попередньої ятції в Елізабет, Н. Дж., забавляючися з братом і товаришем на покинутій лодці в ріці Елізабет. Меґор приказав тепер прочистити ріку з останків затоплених лодок і кораблів та віддати їх дерево білим на топливо. Поліція догадується, що три хлопці бавилися на шаркадуї такої лодки й підчас забави поховнулись й упали в воду.

РАЗ ЖІНКА!

В одній родині в Сан Павло (Бразилія) трапилася така подія. В Родриґес хотів якраз свою жінку Марію за якурсь-там провину. Жінка Родриґеса не належала до традиційних в розарій бійки переліла в рішучій насти так енергійно що притиснула свого чоловіка до стіни і почала душити його. Пальці Марії так впилися в горло чоловіка, що саркач аж язык вивинив. Розполена жінка відпустила язык блаженку. Коли поліція звітала її де подівся язык Родриґеса, вона відповіла: "Я його проковтнула".

МОЗКОВИЙ ТРОСТ ОРГАНІЗУЄТЬСЯ В КАНАДІ.

Домініанський уряд зробив у палаті посів в Оттаві певний крок у напрямі створення економічної ради, яка має помагати мереміров в розв'язуванні громадських проблем. Ця рада, або, як її називають, мозковий трост, має аналізувати економічні проблеми, як хемік у лабораторії, збирати факти, розслідувати їх і укладати пропозиції реформ. Рада має складатися з 15 членів і прем'єр має бути її головою. Кождий член ради має служити безплатно, одначе для ріжних галузей буде наймати експертів.

ОЧИЩУЮТЬ ТУРЕЦЬКУ МОВУ.

Турецьке наукове товариство під проводом Гасі Ататюрка вдав перший список, що має 8,000 чистот турецьких слів, з яких мають говорити турецькі громадяни. Вживати слова перські, арабські й взагалі чужинські заборонено.

ШПИТАЛІ МАЄ ЗАПЛАТИТИ 19 ТИСЯЧ ВІДШКОДУВАННЯ.

В едмонтонській суді присуджено пані Лідді Бітті \$16,000, які їй туталом відшкодування має заплатити її місцевий шпиталь Мізерекора. Пані Бітті позивала за недобільсть у лікуванні її після операції.

УБИВ 90-ЛІТНЬОГО БАТЬКА І ВКІНУВ ДО КРИНИЦІ.

В селі Хворосто, пінського повіту, Яким Лозюк убив свого 90-літнього батька Антоґа Лозюка, що був на його утриманні, а шоби змилити сліди злочину, трупа вбитого старця вкинув у криницю на своєму подвір'ю. Сина — нелегально арештували.

НЕВДАЛІ ШКОЛІН ЕКСПЕРИМЕНТИ.

Реформуючи "буржуазний" лад, більшовики зреформували до самих основ теж школу, вводячи колективні шкільні републики. Усунено з них цілковито не тільки авторитет родичів, аєє взагалі всякий авторитет. Відені наслідки поляшувальського виховання показались швидко. Відчули їх колишні члени дитячих републик і "піоніри" життєвого бовишества не хотять визнавати військовий дисципліни. Дійшло до того, що військові командири зажадали рішучо від народнього комісаріату освіти цілковитий зміни виховної системи. Прихильники ж на советський уряд заповів майже цілковитий поворот до типу передреволюційного шкільництва. Отже знесе дотепершнє "групове виховання", бо показалося, що воно є розсадником морального розладу. Припиниться ученицьке самоврядування. Управителі шкіл і вчителі мають виказатися педагогічним досвідом. Школи одержать знову поділ на класи, введні досвідчаних педагогів. До піднесення вчительського авторитету будуть при верненні оцінки поступів, класифікації, іспити і кари. Наука буде вестися аж давніше при допомозі підручників, бо з устного навчання ніщо не видохить.

ЗАМКИЮТЬ ЧИТАЛІННІ.

В сільських і кордонських повітах не дають заснувати нових читальні "Прогресів", Кружків "Рідної Школи" та "Сільського Господаря". Крім цього розважено Кружків "Рідної Школи" в Прелуках і Кісторціях у сільському повіті. Інтенуи іще читальням і кружкам не дають дозволити улаштування академії й аматорських театральних вистав. Як відомо, у західній Лемківщині замкнено продовж минулого року всі наші культурно-освітні товариства. Одиніш Українці на Лемківщині не пають духом, а працюють далі на себе, бо вірять не зломно в кращі дні. — Честі їм за це!

СКАРБ З 16. ВІКУ.

Селянин з села Гудевичі, ковальського повіту, Кузеша, колючачи землю над берем річки Стохід, викопав глиняний горщик, у якому було 839 штук срібних польських монет з 16-го віку, "Скарб" передано доволіському музею.

"ГОДИННИК ЖИТТЯ".

На виставі "Чуда життя" Берліні загальному увагу звертали на себе величезна вежа; в її середній і пісковій годинник, а зверху — дзвони. Шо п'ять хвилин дзвони бють по 9 разів; це значить, що за той час у Німеччині народилося 9 хлопців. Рівночасно з тим обертеться пісковий годинник, що символізує за той самий час смерть 7 людей. По тій операції гучновоює викрикане: "В Німеччині є два мешкальні більше". Німці одушевлені цим "годинником життя". Цілий день стоїть наоколо нього велика товпа.

ВВАЖАЮТЬ ФРАНЦУСЬКО-СОВЕТСЬКИЙ ДОГОВІР НЕ ДУЖЕ ПРАКТИЧНИМ

ПАРИЖ. — Як Франція так і Совети зобов'язалися вразі воєнної небезпеки ділати скоро. Але поміч має бути дана тільки тоді, коли напад не був спровокований". Французи хвалять міністра заграничних справ, Лівяла, що він не дався втягнути Советам у ріжні авантюри, себто, що не зв'язав Франції з есентуальною воєнною запервою на Далекім Сході. Назагал Французи раді тому, що вважають, що цей договір можна собі вразі потреби так толкувати, що він може бути позбавлений усякої практичної вартості.

ДОПОМОЖУТЬ РОЗБУДУВАТИ СОВЕТСЬКІ ЗАЛІЗНИЦІ.

ПАРИЖ. — У зв'язку з французько-советським договором Франція допоможе Советам розбудувати залізничну сітку на західних границях, шоб тим чином облекшити рухи червоної армії у випадку війни. На це треба \$231,000,000. Франція дасть на ту суму потрібні матеріали і фахівців.

НІМЦІ ЗАЖУРИЛИСЯ.

БЕРЛІН. — Німецька преса пише дуже обережно про закінчення французько-советського договору. Між стрічками можна вичитати, що той договір є нічим іншим, а військовим союзом, подібним до цього, що існував у 1914 р. Але є одна велика ріжниця між 1914 роком і теперішніми часами. Давніше Німеччина була сильною державою і мала союзників, а сьогоднішня вона ще ослаблена і стоїть одинцем. Оте й турбує Німців.

ХОЧУТЬ ВТЯГНУТИ НІМЕЦЬЧИНУ І ПОЛЬЩУ.

МОСКВА. — Совети дуже радіють, що закінчено договір з Францією. Але дають заразом пізнати, що вони хотіли б іще притягнути до цього договору Німеччину і Польщу. А що вони це мали на думці, як заключали згаданий договір, видно по тім, що відкинули від цієї спілки Литву тільки тому, що Німеччина заявила, що через Мемель не буде з Литвою у війкій спілці.

ВИМІНЯЛИ ПОЛЬСЬКОГО ГРАФА ЗА ТРОХ НІМЕЦЬКОХ ШПИГУНІВ.

БЕРЛІН. — Польського шпигуну Юрія Сосновського, через котрого стало недавно голови двома німецьким паням з аристократичних родів за участь у шпигунстві, випущено з німецького арешту в заміну за трох німецьких шпигунів, що сиділи в польських тюрмах.

ВИДГОМНО УБИВСТВА ПЕРАЦЬКОГО.

ВАРШАВА. — У варшавському городському суді відбулася розправа проти студентки Яніни Гальго, якій акт обвинувачення закладив пошпигування фальшивих висток. У червні м. р. поліція піддержала обвинувачену на вулиці й відбрала їй тежку з відеомаши, в яких сказано було, що Жиди вбили міністра Перацького та що вбивники відомі. Обвинувачену засудили на 2 роки в'язниці та сто золотих кари.

ДОПОМОГА ЛЕМКІВЩИНИ.

ЛЬВІВ. — Львівські часописи й організації збрали до 15-го квітня б. р. 3,190 золотих. Ті гроші розділено в дрібних сумах від 100 до 200 золотих лемківським селянам, що потерпіли від минулорічної поєни.

КНИЖКА В. МАСЮТИНА.

ЛЬВІВ. — Мистець проф. Василь Масютин викінчив працю про основи мистецької творчості, над якою працював звш 15 років.

ВИСТАВА ОЛЕКСИ ГРИЩЕНКА.

ПАРИЖ. — Відомий український мистець Олександра Грищенко після 16-місячного поєбу в містах Еспанії вернувся до Франції. Він підготовлює свою виставу еспанських праць.

ВИСТАВА В ДОМАНИЦЬКОМУ.

МОСКВА. — Значитний український різьбар Володимир Доманицький, професор академії, улаштував свою виставу різьб у Москві. В Доманицький мешкає постійно поза межами України. В українській різьбі займає дуже поважне місце.

ЯК ВИГЛЯДАЄ ТЕПЕР ОДЕСА.

МОСКВА. — В газеті "За Індустріалізацію" з 4-го квітня подіємою відомості про місто Одесу на Україні. Пишеться там, що в місті панує страшна будівельна криза. Шонайменше 16 відсотків усіх будівель міста цілковито знищені й для мешканця вже несприятливі. За останні десятиліття приріст населення в Одесі становив 4 відсотки, а річний приріст будівель на мешканця 0.4 відсотку. Навіть будинок міської ради, збудований славним італійським архітектором Бернардарієм, є в цілком занедбаному стані. На подвір'ях скрізь багнаща, купи сміття. Вікна повибиті. Дахтя протікають. Вечорами місто в темряві.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
 FOUNDED 1893
 Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
 Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
 Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914 under the Act of March 9, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1928.

ПОДПИСКА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подписное число три центи.	Three cents a copy	Один рік	\$6.00
На рік	\$6.00	Шість місяців	\$3.25
На пів року	\$3.25	Три місяці	\$1.75
Число з п'ятниці (з англійською частю):	Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	Один рік	\$2.00
На рік	\$2.00	Шість місяців	\$1.25
На пів року	\$1.25	Три місяці	\$0.75
В Україні та в Європі:	Foreign and Jersey City Rates:	Один рік	\$9.00
На рік	\$9.00	Шість місяців	\$4.75
На пів року	\$4.75	Три місяці	\$2.50

За оголошення редакції не відповідає.

Тел. "Свобода": ВРеген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВРеген 4-1016
 Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СОБОР СВЯТОЇ СОФІЇ В НЕБЕЗПЕЦІ

(ВУН) Чутка, що совєтська влада збирається зруйнувати київський собор св. Софії, цілком зрозуміло викликає обурення і протести серед науковців та мистецьких кол цілого світу.

Собор св. Софії, не говорячи вже про козальське історичне значіння для України, займає одне з найважливіших місць серед пам'яток середньовічної архітектури не лише східної, але й центральної Європи. Культурна людина не в стані зрозуміти такої прови безкозачного варварства, як знищення пам'ятки, що своєю унікальністю являється скарбом цілого людства.

Собор св. Софії був закладений Ярославом Мудрим, правдоподібно в р. 1037, у місці, де князь Ярослав остаточно розбив орду печенігів, що напали були на Київ. З усіх українських церков візантійсько-романської доби св. Софії є найбільшою, найвищою та збереглася до нашого часу порівнювано найліпше. Значіння її полягає також у впливі на монументальне будівництво на довгий час та великий простір. За дев'ять віків існування св. Софією багато разів руйнувано та перебувало добувано. Грунтовні реставрації переживала за Петра Великого, та на самому кірні XVII віку, з яких походить її сучасний зовнішній вигляд. До року 1707 при допомозі гетьмана Івана Мазепи виводять бані на церкві, дах та скульптурні декорації стін і вікон. Незвичайно цікаві документарно є рисунки Гольдмана Вестерфельда, що року 1651 приїхав з військом князя Радзівіла до Києва як двірський малар та зарисовував пам'ятки місцевої старовини. Його рисунки, збережені, на жаль, лише в копії, дають уяву про вигляд св. Софії перед бароковим реставрацією.

Своєю пляном церква св. Софії є п'ятикорабельна базиліка з банями. Кожен корабель замкнений з сходу абсидою: середній найвищий — абсидою граєчатою; решту — менші півкруглі абсиди. 16 масивних стовпів, по чотирь в ряд, ділять один корабель від другого. Широкий трансепт, що проходить перед першими чотирма стовпами — пересікає всі п'ять корабель. Над чотирикутником перехрещення головного корабля та поперечини височіє баня на високому тямбурі. Хори покривають зверху частину бичних корабель, аж до трансепту та найдавшу

низче під екарістією фігурі отців церкви збереглись лише на поволюні. Над абсидою в триюфальній арці — три медальони з композицією: 1. Деїсус, себто з Христом на троні; 2. Марію та Івану Пророку в бичних медальонах. Під аркою абсиди арка 21-літнього Христа, як свідчення з тонуру на голові. Цей тип зустрічається у візантійській іконографії не звичайно рідко, власне, крім св. Софії, відомий лише в двох випадках. На стовпах коло триюфальної арки відомий образ Благовіщення, розділений на дві частини. На лівому стовпі архангел Гавриїл, а на правому Діва Марія з веретеном та клубком порпурових ниток у руках. Бичні арки вкриті образами сорока мучеників у медальонах.

Мозаїки св. Софії належать до групи чотириох найважливіших та найліпших візантійських мистецтв. Сюди крім св. Софії відносять мозаїки в "Діа Мони" та св. Лука на Фокіах. Мозаїки були зроблені одночасно, або відразу після закінчення будівлі. Шодо їх авторів, то думки розходяться. Судячи по грецьких написках — досконалому стилізованому, прислужити їх виконавцям майстрів грецьким, випитим послідовно з Візантії. Інші дослідники спостерігають у деяких мозаїках певну ріжноту стилю і прислужити це співчуття майстрів провінціалів.

Ріжноту і характеристичною властивістю собору св. Софії

є поміщення поруч з мозаїчними фресками, що покривали бичні кораблі, абсиди, хори та склади у вежах. Фрески розділені тек згідно з усталеним пляном малярської декорації. Їх сильно пошкоджено на наказу царського уряду в XIX ст. покрито їх зерху олійною фарбою, або в зовсім перемальовано. Малюнки в абсиді представляють життя святого, котрому присвячено відповідний притвор. Особливо цікаві змістом фрески у вежах, що ведуть на хори. Тут є оригінальні сцени світського життя, привідної забави, жанрові образки, лови, танці та інше. Коли критерієм взяти грецькі написки, то фрески зроблені тек майстрами Греки, а малюнки у вежах представляють життя візантійського імператора. Цей погляд поділяють не всі; деякі вважають в них сцени християнського велікокого двору.

Незвичайну мистецьку цінність мають також скульптури: гаркофай та плити, збережені в Софійському соборі. Советська влада певно не спийняється перед руйнуванням такої унікальної та важливої пам'ятки, як собор св. Софії. Не кажучи вже про те, що кожному українцеві буде важко боліти втрача цього прекрасного тиснестійного пам'ятника часів першого розкоду нашої держави, без якого неможливо Києва увічнити, але безумовно кожна культурна людина мусть захистити таким ганебним злочином.

Л. Антонович.

ПРАКТИЧНА ЛЕКЦІЯ

Велика більшість у конгресі хоче ухвалити федеральний закон проти відомого американського скандалу, проти самосудів юри. За ухвалення такого закону стоїть теж величезна більшість народу. За такий закон заявлялись без протесту краєві конвенції всіх партій.

Здавалосьби, що він повинен стати законом, бо Америка спирається на демократичні основи, себто на волю більшості. Так нам говорять в американських школах. Так нам говорять на 4-го Джудая (ліпни). Так нам кажує суддя, даючи нам горожанські папери. Всі кажуть, що демократія це правління волю більшості.

Однак коли більшість хоче закону проти самосудів юри, то вона своєю волю не може зробити законом. Нам все говорять у школі, на патріотичних парадах, при надаванні горожанства, що демократія тим краща від інших форм правління, що при ній рішає воля більшості, а при інших системах правління рішає воля меншості, деколи дуже мало, а тут у демократичній країні за самосуді юрию більшість меншості, і її воля стає законом понад волю більшості.

Противники цього закону проти ліній чваняться в конгресі, що їм удалась така штука, що вони, меншості, потрапили зломати волю більшості. Однак, чи мають вони цю дуже чванитись? Адже це вони говорили в своїх промовах, що самосуді юрию треба в подальших стейтах на те, щоб здержати "червону" агітацію проти демократії, яка, мовляв, там шириться серед Мурнінів та бідного народу населення. Ця агітація, мовляв, переконує Мурнінів, що в Америці демократії нема, що це тільки гарна патріотична балака без справжнього змісту, що Америку справді править недемократичними способами маленька жінка, проти якої оборона прав можлива тільки боротьбою теж насильними способами. Проти такої агітації південні сенатори шукають заборона в самосуді юрию.

Що може бути більше безглуздою, більше короткозорого, як давати цієї агітації практичний факт з практичного життя, який власне піддержує цю "червону" агітацію? Чи не краще булоб якраз дати Мурнінам доказ, що в Америці демократія дає їм захорону прав і безпечності?

Який вислід буде з такого поступування конгресу? Південні сенатори поласують себе по плечах, тебти вони були безпечні перед радикальною агітацією серед Мурнінів. Ім здається, що вони безпечні. Мовляв, за нами стоїть не уряд, але зброя юрба з петлею, з рушницею та смолою. Але на як довго можна спирати своє безпеченство на такі засоби? Чи не бавляться південні сенатори безпеченством своїх дітей знаядто очайдушно?

АПОСТРОФ

(Переклад з "Діана").

Російська неволь зашляпала збаламутом Галичанам усі свої найважливіші "аргументи" в її справі.

На першому місці повторює своє паєрикову теорію, знову вже з його "Нарисів з історії української мови" (1927 р.), не згадуючи нічого про те, що її вже розбили і знищили факти, призирани в "Україні" з 1928 р. (кн. 2, стор. 149—153).

Сікаво було би почути, як проф. Огієнко оборонне свою теорію проти тих фактів, бо саме повторювання нас не переконує. Які стародавній паєрик має становити спільною з новим апострофом, і які паєрикова традиція справді має якунебудь вартість для пропаганди апострофа, тоді ми мусяли би писати "Александрів", правда і ні, бо так писали у нас у 18. — Та навіть якщо не було тих фактів і які справи кожне по, бо чи якийнебудь червоний малюнок в середині апострофа (пробіло), "Галичанам" твердий знак на

кімці), і тоді тяжко було би знайти в тім якунебудь підтримку для пропаганди апострофа у 20. віні. Бо з традиції треба вибирати тільки те, що добре або киче потрібне.

Дальші аргументи під ч. 2, 3. і 4. повторюють до нудоти одне і те саме: "апострофа не запровадили бі і л ш о в и к и", "більшовики не мали її не мають до апострофа жадного відношення" і т. д. Одним словом: апостроф був і буде наш. Винайшли його, здається, Наддніпрянці, отже звязувати апострофа з галичаними, це кривдити Наддніпрянців і показувати свою незаймовість із їхньою культурою" (ч. 4.). Таки то ми, Наддніпрянці, і свій, і глухі та і ще проф. Огієнко. Можливо, що і до колективізації там звикнуть "добібно, як уже за староб Росії звикли і до російської літератури і до російської вимови або графіки своїх і чужих сил. Та хібаж це поанібно" бути непорушною нормою для Галичан і для української незалежної науки? Ні, така графіка використовувати ті старі звички і не приймати ті старі апострофа, ані ріжних Гегелів, П'єнів чи гегемонів. Справжній правдива інтелектуальність і справжній незалежна наука мусять часом викоринювати

те, що зде, чи непотрібне.

"Рідна Мова" — каже проф. Огієнко — не видумала апострофа; вона тільки змушена була в імя національної одиниці, прийняти академічний правис". Не знаємо, хто змусив "Рідну Мову" вживати відносно апострофа, але здогадуємося, що таки сам проф. Огієнко. Національна одність нічого не вина. Та і хто ще з свідомих Українців буде терпєбувати національну одність на такий дрібничі, як апостроф? Але "академічний правис" це вже щось більше. Те, що можна було з нього прийняти, ми таки прийняли, коли знаємо, що титула "академічний" йому хіба в будучині будуть змушені відкинути своду постанов із попереднього дня, так, як воно було в Харкові. Чи проф. Огієнко буде нічого не знає?

Не можемо погодитись і з дальшим аргументом (ч. 8.), де проф. Огієнко однаково однічне зна апострофа і знаки над буквами і, ь, й. Ці останні це знаки, потрібні для прависної літературної мови, а апостроф непотрібний. Іх писемо над буквами, так, що вони не розривають сів, а апостроф заліз між букв і на сильно й розриває навіть тоді, коли їх лише дві (п'ю, б'ю). А це вже велика невгода не лише для науки, але і для ока. Такий невеличкий харизма — апостроф без жале розбиває естетичний вигляд написаного чи надрукованого слова як графічної цілості. Та кожну невигуду і кожне естетичне недороблення з прависної мови недовольна, якщо вона не дуть до якогось доброго успіху. А тимчасом апостроф не може нічого доброго дати ані українській літературній мові, ані її прависовим. Його служу треба обмежити на полє української діалектології, бо тільки там український "червоний" чи "бурий" може чимось вимагати для себе регіональну відзнаку у формі апострофа. Та як ірми краще було би відкрити його як знака пом'якшувача (так його часто вживають у фальшологічній науці), а не як знака твердості. Твердість шельстевичі звичайно не треба зазнаувати, але коли теж хоче, то має до послужити дуже гарний традиційний стародавній твердий знак (жор). Тоді кожний український "п'яний" (від Зеленого Кіна аж по Лемківщину) дістане йоричка після першої

Покри цей лист діяде до А. протестування разом з "акулами імперіалізму" — Францією, Англією і Італією — проти ліквідувати приписів Версайського договору. Міністер соціалістичного уряду Данієл в Женеві здержує від голосування проти Німеччини, бо Данієл не хоче брати на себе відповідальності за Версайський договір і його наслідки. Але комуніст Літвінов був майже головним речником Рад Ліг Наций у Женеві. Навіть Польща, що грає свою відому довісту ролю в міжнародній політиці, дала свій голос у Женеві проти Німеччини.

Цей останній факт викликає загальне здивування в політичній світі. В такім виступі Польщі проти Німеччини нема послідовності. Чеський міністер Венеш навів був у дискусіях у Женеві відому прав-

НОВА ПОЛІТИЧНА СЕНЗАЦІЯ

(Доніс з Європи).

Чи спійнять Гітлера десятирічний пахт при непапад в Польще? Цим у Німеччині найблише мотє сушати голову. Все там залежить від волю Гітлера. У Німеччині є тільки одні господа. Це є вожді: канцлер (Гітлер). Ми всі є лише його заряддя (Фельдшери "Беобхатер", ч. 74, 1935 р.). Чи при такій системі влади трудно змінити політику протром одного дня?

І чи не голосував п. Бек у Женеві проти Німеччини саме тому, що побачив, що польська німечка признать може одного дня завершитися великою катастрофою для Польщі? Дальші події покажуть, чи під ними сензація є реальний грунт.

В. Р.

нішню формулу "дакта сунт серванда" (договори мають бути додержані). Польський уряд ще 13-го вересня 1934 р. усталив міністра Бекка в Женеві і заявив, що він не вважає для себе обов'язковими Польське підписані договори про захорону національних меншостей. Отже року 1934 Польща була проти тих договорів, які обмежували (звичайно, лише в теорії) польський шовінізм. Тенер, року божого 1935, тон сам пан Бек голосував за те, що договори, підковані своєю цією Німеччині, мають бути перорухні.

В європейських політичних кругах і навіть у пресі пишуть нові чутки, що дають деяке пояснення протинісичного виступу Польщі в Женеві. Ці чутки на перший погляд здаються неймовірними. Але чим мало "політичних фантазій" уже стали дійсності?

Тіпформований люди кажут, що Німеччина, після не вдался спроб призначити до себе Австрію, розробляє плян поширення своєї території коштом Польщі. Польща з власної волю віддалиться від своєї союзниці Франції. Польські кордоні не були гарантовані міжнародними договорами (відомо, що, наприклад, східні кордоні Франції загартовані договором 1925 р. в "Льокярі з участю Англії та Італії. Напад Німеччини на Польщу мав би викликати інтервенцію Франції, але не мусить. Бо Франція, враз німечко-польської волю, може заявити, що сама Польща порушила свій союз із Францією. Коли взяти на увагу міжнародну сілу Німеччини та данню ненависті цілого німечко-польського народу до Польщі, то не може бути двох думок про наслідки такого конфлікту для Польщі.

Чи не розривають сів, а апостроф заліз між букв і на сильно й розриває навіть тоді, коли їх лише дві (п'ю, б'ю). А це вже велика невгода не лише для науки, але і для ока. Такий невеличкий харизма — апостроф без жале розбиває естетичний вигляд написаного чи надрукованого слова як графічної цілості. Та кожну невигуду і кожне естетичне недороблення з прависної мови недовольна, якщо вона не дуть до якогось доброго успіху. А тимчасом апостроф не може нічого доброго дати ані українській літературній мові, ані її прависовим. Його служу треба обмежити на полє української діалектології, бо тільки там український "червоний" чи "бурий" може чимось вимагати для себе регіональну відзнаку у формі апострофа. Та як ірми краще було би відкрити його як знака пом'якшувача (так його часто вживають у фальшологічній науці), а не як знака твердості. Твердість шельстевичі звичайно не треба зазнаувати, але коли теж хоче, то має до послужити дуже гарний традиційний стародавній твердий знак (жор). Тоді кожний український "п'яний" (від Зеленого Кіна аж по Лемківщину) дістане йоричка після першої

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ХВАЛИ МЕНЕ, РОТЕ.

Розхвалюють московські більшовицькі американських письменників, які в своїх книжках хвалять більшовицькі.

Не знати, чи читали вони доведомо царіці Катерини ІІ (нинішня пані Ворчалкіна), в котрій Некольєков каже про свого товариша:

«Що за розум! Він вже вміє написати вірш на тисячу строк, якого тільки роду хочеться. Хоч він хвалить мене найвище з усіх, але він справедливий у своїх віршах для всіх. Наприклад, недавно він сказав про мене, що це просто неможливо рік подумати собі про розумнішого чоловіка від мене! Чи може бути щось справедливніше від цього?»

ЧИ ВАРТА ХОДИТИ СЛІДМИ ГЕРСТА?

Свого часу люди питалися мене: Чи ви читали в Герстовій газеті статтю Еми Гольдман, у котрій вона доводить, що в Росії немає комунізму?

Запит мав у собі закид. Моделю, чому не піти слідом Герста. Коли Герст може перекручувати голос відомої анархістички, то чому не вільно нам?

Ісправді, Емма Гольдман може не подобатися нам як анархістка, але подані нею факти про більшовицьку модель були правдиві. На слові мови брехні її ніхто не зловив. Навіть противники анархізму шанували її за певний здоровий розум та обсерваційний зміст.

ПРОТИЧЕРВОНИЙ ГЕРСТ І АНАРХІСТКА.

Немовби причинок до питання, чи варта бути їй слідом Герста, повільно виступив в останнім числі тижневика «Нейшн» публічний лист Еми Гольдман якраз про перекрут Герстом її статті про брак комунізму в Росії.

Емма Гольдман дає до зрозуміння, що вона не дозволила Герстові живити її статтю. Вона осуджує поміщення своєї статті в газеті Герста, а саме з отих причин: Герст не цікавиться тим, що діється в Росії, а цікавиться тільки своєю мерзотною кампанією в Америці. Через те, що в Америці є ще люди, які вважали себе лібералами й радикалами, а не бачать злих мотивів

Герстової кампанії. Емма Гольдман вважає за потрібне заявити публічно, що вона брідиться Герстовими газетами. Вона усе погору до намірів, які штовхають Герста до різних шаманів.

Так висказується про Герстові газети людина, котру Герст буду-що-буде пошанував, помістивши її статтю.

ЩО ДАЄ ПРАВО ГОВОРИТИ В ОБОРОНУ ЛЮДЕЙ?

Емма Гольдман поставила питання:

Чи про Росію (а тимсамим і про інші краї, отже й про Україну) має право говорити людина, яку доля людей у цим краю не цікавить?

Коли Герст підкається голодуючим Українцями, коли він справді хоче їм помогти, то чому він не виступав проти більшовицької політики в 1933-тій році, коли мільони людей згинувши з голоду? Більшовицькі газети той год на Україні промовчали. Герстові газети теж.

Коли ми відмовляємо права говорити про українській наріччю цим більшовицьким агентам, що промовчали голод мільонів людей, то чому маємо сказати за Герста, що про голод заповідав аж той, як мільони людей умерли?

ОБОРОНА І ЗАДНІ ПЛЯНИ.

Більшовицьким агентам не йде про добро України. Бо йнакше були би щось проти голоду робили. Герстові теж не йде про Українців, бо був би писав той, коли писанням можна щось порадити. Більшовицьким комісарам іде не про добро, а про вдерження своєї влади над Українцями, а Герстові, видно, теж іде не про Українців, а про збільшення своїх політичних впливів в Америці.

Правда, декому здається, що якраз тепер настала пора говорити про голод на Україні, коли про голод заговорили стільки газет Герста. Це декому видається такою легкою справою. Та мені все причуваються слова Франка:

Не звикай утертими стежками
Йти за другим сліпо як у дим,
Бо як стануть пастухи вовками,
Треба ввічав пастися самим.

В КОЖІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

КВЕСТІОНАР

ЗВЕРНЕННЯ ДО ЧЛЕНСТВА У Н. СОЮЗУ, ЯК ТЕЖ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В АМЕРИЦІ В СПРАВІ ЗБІРКИ СТАТИСТИЧНИХ ДАТ ДО ІСТОРІЇ НАШИХ ГРОМАД.

Назва місцевості.
Приблизне число Українців, що живуть у тій місцевості.
Коли осіли в тій місцевості перші українські іммігранти і звідки вони прибули.

При яких роботах заняті наші робітники.

Скільки має місцевість українських товариств.

Чи є українська церква (або церкви).

Чи є Український Народний Дім.

Чи є українська школа.

Скільки є українських бізнесів і які.

Чи є українські професіоналісти (лікарі, адвокати, вчителі, аптекери і т. д.).

Чи є українська бібліотека (або бібліотеки).

Чи є організації тут роджені української молоді; а як є, то скільки їх?

Замітніші події з життя громади.

Присмо дати відповіді на ті питання, а зібраний у той спосіб матеріал вислати по змозі якнайшорше на адресу „Свободи“. Імена тих, що зберуть ці матеріали, будуть поміщені в Пропам'ятній Книзі У. Н. Союзу.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВІДКІДЖАЮЧИ ДО КРАЮ

Вертаючись назад до ріданого краю, хочу побажати як бувшин секретар 369 від. У. Н. Союзу тому відділові і всім членам У. Н. Союзу, всього добра та якнайкращих успіхів в дальшій праці для Союзу і нашої народної справи.

Павло Сеньків,
Палмертон, Па.

З ПРИВОДУ КОНВЕНЦІЇ С.У.А.

Приємно вражає те, що з приводу конвенції Союзу Українців в Америці вивалявся дискусія в пресі. Отут хочуть забрати голос та висловити свої думки про працю в організації. Зі своєї довголітньої практики в американських організаціях, як у касерія і секретарка С.У.А. на протязі перших кроків від заснування С.У.А. мушу сказати, що праця в організації вимагає багато часу. Не можна робити її приваляючи, але треба працювати систематично хоч по парови години щоденно, щоб своєчасно полагодувати біжучі справи.

Перші організатори С.У.А. працювали ідеїно в тому переконанні, що настануть часи, коли організація окріпне й звільнить їх від чаму марудної та тяжкої біжучої праці, покикавши до праці тату людину, яка зможе привертати її ційшій свій час. Отже цілком зрозуміло, що такої людини треба за працю заплатити, хоч би за ті часи, які вона, по біч своєї праці на життя, зможе присвятити справам С.У.А. Наше старше покоління, що пришло до краю, на жаль, має переконання, що всяка „народна робота“ повинна провадитися людьми даремно.

Такого переконання не лише наша українська стара еміграція, але й еміграція інших народів, які не визначаються тут в Америці поширеним своїх організації. З практичними американського життя бачимо, що кожда солідно поставлена організація має платити до праці, чи то вони будуть вибрані, чи спеціально наняті для технічної роботи. Ми часто любимо хвалитися, що збираємо жертва на ріжні цілі й нікому не платимо за працю збирання. Та ми не чуємо, що скільки ми збирали жертв, а скільки їх можна було зібрати при відділові зорганізованому апараті для збирання пожертв. Чи не лише витратили на збирання жертв 1,000 доларів і зібрати 20 чи 25 тисяч доларів, ніж нічого не платити за збирання? І інші народи теж давно обчислили й тому мають завжди певні апарати з платимими фаховими силами. Багато з тих народів іще ближні від Українців, але зате мають і добре зорганізовані апарати й лише щось виросли з того стану, коли вони збирали свої жертви на ріжні цілі „Христа ради“.

Інакше жербаки по всій Україні. Гляньте на Жидів. Вони витрачають не менше 25% збірок на збирання їх, а який майже успіх, то ми можемо лише подивлятися.

Отже коли маємо дійсно творити сильну організацію, то годі ходити й по всіх закутках і „Христа ради“ просити, щоб їй щось хтось зробив, заки зложив якийсь пожертву. Одночасно і ріжні наші вдови, заки й запершення до організації також чату пишуть у тому самі „Дорогі Сестричкі“, „Родимі мильні“, „Краяни золотенкі“ і т. п. „Та не минайте нас, та зайдіть до нас, та вступіть до нашої

організації“, і т. п. Знову вчується тесме духове жоб-жоб там, де кождому треба сказати про значіння організованості взагалі, про обов'язок кожного члена певного суспільства перед суспільством і про те, що належати до певної організації не „даслужко“, але є лише виконанням примитивного обов'язку перед суспільством, серед якого живемо і яке нам дає певні людські умовини життя.

Треба нам глибше роздумати над тим, що робити далі, і перекласти основу ревізії не лише праці нашої організації, але й способу її поширення та планів дальшої праці С.У.А. Коли хочемо, щоб організація росла й кріпла, то мусямо знати й матеріальні засоби на провадження відділової праці. Коли хочемо мати свій часосит, то повинні знати засоби для виання й редагування його, а передовсім треба рішити, чи потрібно нам мати тут свій окремий часосит. Пора вже відкинути ріжні демагогічні вигукни про „ідейність“, „самооповіяту“ і т. д. Життя тепер вимагає злимого розрахунку, глибокого перевернення та рішучості досигнути поставлену мету, незважаючи на нікі матеріальні, фізичні, чи духові жертва.

Катерина Ш. Кедровська,
Меточен, Н. Дж.

НА СПОМИН ДОБРОМУ ДРУГОВИ І СОЮЗОВЦЕВИ.

„Кожний знає, що мусять умерти. І кожний знає, що смерть не знає, хто приятель, а хто ворог. Збирає, кого попаде. Та одно лишається по діла. Як ті діла не є добрі, то не раз подумаємо собі, що зустріне, що Бог спрять людину-негідника. Але як добрі, то жаль бере за душу, що відійшли. Оттакіх добрих приятелів я вже втратив багато. А тут читаю в „Свободі“, що відійшов се один. Є ним Павлом Мороз. Покійний був членом с.р.в. Іосафата, від. 217 У. Н. Союзу в Рачестер, Н. Й. Такого члена й громадянина варт оплакувати, бо це була людина і добра українська душа. Покійний родився в Гиноводах, повіт Пільгаїт. Одержав з дитинства з мого села, і як одержавши, зараз вступив до У. Н. Союзу, і тут я з покіпним ближче познайомився. Памятаю його як людину, що мовляв його думку запалади завжди в мое серце і душу. Мудро розбирав усі справи, і його полюбив краще ніж

ОСЛАБЛЕНІ Й ЗІРВАНІ ЧЕРВЕНІ МЯЗИ НАНОВО СКРІПЛЯЮТЬСЯ

І висладою клопоти зновачку, якщо прирміймо до них узапню механізм енергосило, або через ослаблення черевних мязів. Коли червоні стіни тим способом ослабляються енергосило, або через ослаблення черевних мязів, то червоні стіни й крововулкани зменшують. Як зустріне прирмійного цього, то здохнуть м'язи, червоні стіни й червоні крововулкани. Це значить ослаблення м'язів й червоних стінок пошкодження, так, що червоні стіни не скручуються. Коли червоні примієнні прирмійної термії крововулкани дістають перемішування і краю у всіх жилах збільшається, то вони відзначають свою природу, селітні активності і тимсамим, ріє аса, powstał z tego powodu, że nie ma już w nich żywej tkanki mięśniowej, a więc nie mogą już przetrwać. Це значить ослаблення м'язів й червоних стінок пошкодження, так, що червоні стіни не скручуються. Коли червоні примієнні прирмійної термії крововулкани дістають перемішування і краю у всіх жилах збільшається, то вони відзначають свою природу, селітні активності і тимсамим, ріє аса, powstał z tego powodu, że nie ma już w nich żywej tkanki mięśniowej, a więc nie mogą już przetrwać.

PLAPO COMPANY,
3448 Stuart Bldg., St. Louis, Mo.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ.

Урадові година:
Від 1—3 попонки і від 6—8 вечір.
В неділю після уяви.
637 So. 12th St., NEWARK, N. J.
Tel. Bigelow 3-1887.

слова мисо чи література вимовляти по українськи, треба писати в елементарних підручниках додаткові правила орфоені, а не калічити ріжними апросторфами українській літературній правопис. Правопис української літературної мови повинен виростати з внутрішніх українських потреб, а не з потреб Росії, Польки чи зрозійшених Українців.

„Коли б апросторфа не було, міркує дядько проф. Огієнко — то для Галичан мусяли б його тати запровадити, щоб показувати правдиву вимову, бо в літературній вимові немає відмінна вимова й і „р“. Осв'яв, Галичани, новий аргумент у стилі аргументація деяких чеських політників з 19 віку, котрим здавалося, що як би Австрії не було, то славянські народи мусяли би собі її створити. Треба нам апросторфа та й годі! Ніби: тому, що слова буря і буряк інакше треба вимовляти ніж бурян; два перші так, щоби було майже р і побіч нього а, а третє цілком інакше, бо з твердим р, а побіч нього йа. Осв'яв причина! А тепер учні вимовляють майже р при буряках, а в бурян не забувають востромиці здегеневаного Лорнча, щоб Огієнко, Поляк і зрозійшений У. Країнець відразу пізнали, що

українській бурян такі дуже тверді, — куди твердіший від буряка. Для апросторфічної секти це справа називається важна, а хто того не збажить, той не дістане титулу „інтелегентного Українця“. Бо „інтелегентний українськ — як каже проф. Огієнко — легко виявляє й органічні сполучення б, п, я і т. ін.“

Дальшими прикладами не будемо морочити голови ні собі, ні шановним читачам. Але фільозофів повинні тати знати, що не всі відмінні чи локальні звукові відмінності треба переносити на поле літературної мови, і що не можна домагаючись для них окремих знаків у літературному правописі. Навіть у літературній вимові маємо багато ріжних звукових відмінні, а не зазначаємо їх на письмі (напр. світ — світліг — світ, де три перші звукові, св, яють іншу звукову, а вартість у першому як і іншу в другому, подібно як і світні — інакше звучить у слові світ — інакше у слові світліг). Цілком одностайно літературній вимові йде на світі нема, отже і в нас не буде, хобби і ми всі починаємо живити апросторфа. Та за

я Галичина йде на вищий шабелі інтелегенції і заки записується до апросторфічної секти, мусять написати прохання до „Нового Порядника Рідної Мови“, щоб прислали вивчення в справі черв'яка. Чи маємо розробувати його апросторфічну шаблону на дві частини, чи нехай жиде собі цілі, нерозрубувані? Бо словник Грінченка учить нас, що черв'як має тверде в середині, а словник Уманця і Спілки, що м'явке. Харківський правопис, щоб черв'як був твердий, а потім („На мовознавстві а котів“ (К. Мовознавство, 1907) зроблено поправку, що українській черв'як такі м'який обробляється без апросторфа. Та може Постішев бажав писати „В ім'я національної одностій“ треба завадзедь порозумітися і доводитися, як м'який, чи твердий черв'як буде прикметою вищої інтелегенції на Україні.

Розбудова апросторфічної правописи йде у нас стомалевиці кроками вперед. Проф. Огієнко цілком правдиво зауважує, що навіть „літи дуже легко вчать писати з апросторфом“. Справді! Кожну м'яву і яву літи дуже радо обдаровують двома апросторфами. І люблять робляти Скільки апро-

строфів у нас збільшується з кожним днем, так, що „дорожничий експорт цього „дорожничого“ українського продукту забезпечений на довгі роки. Все тепер проф. Огієнко з доволеним стверджує, що „за українцями тепер і російці завели собі апросторфа“. Росіянам він такі дуже потрібні. Можна б і Полькам поради ти писати слово „патлати“ (мирити) без апросторфа, а „пагард“ (замарзати) з апросторфом між буквами „р“ і „д“, бо чуття тепер не несуть, що тут вимова не однакова. І Нинішня можна би наш продукт захиляти. Наші безборбні будуть тоді мати право і ціла та продукція апросторфа як тілі буде „важлива для цілого нашого народу“!

Можна би ще придумати, як якийсь новий значок на те, щоб відмежувати нашу українську „правду“ від російської, польської, чеської і т. д. Але при цій проблемі можна вже дуже легко стати дезертиром і покинути поле тати. Думка тати вступити в краще майбутнє коли українська правда справді відмежується від усякої чужої. Але це не ортографія! А це привнесе цілу апросторфічну секту до повної руйні. Но тоді доля апросторфа у нашому пра-

вописі буде така сама, як і доля російського православного храму у польській столиці. З нього не залишаться ані сліду.

Наше становище до правопису.
Помішучочи фейлетон нашого граматики д-ра К. Чеховича про апросторф, даємо тимсамим відповідь на деякі закиди „Рідної Мови“ за останній час на нашу адресу: чому ми не дотримуємося „однолітнього“ українського правопису. У справі цієї на сторінках нашого часосипу висловлює в свій час два визначні фільозофи, д-р Смаль-Стоцький і д-р В. Сімович, доказавши неолуду не послідовність т. зв. академічного правопису. На їх науковий критикю „Рідна Мова“ ніколи відповіли не дава і дати не могла.

Зокрема щодо правопису чужих сів наша преса не може приняти йні чинського, ані чинського правопису, без ортографії на те, чи „Рідна Мова“ буде називати його „демологічним“ чи „академічним“. Річ у тому, що назви чужих імен ми бачимо завжди в оригіналі й вимовляємо і в латинці перепишуємо їх нашими буквами, відкаждо до вимови. Наш над-

ВЕСНА — НАША НАДІЯ

Чи тишиш, брате й сестро, весну в нас, в Україні, Які то дні й години були тоді чарівні?

Вийдеш у поле; з банку а там, ген під хмарями, Трипоче жайворонк малескими крильцями І так шебече, плаче, заледить і голосить, Наче для всіх нас в Бога щедроті й ласки просить.

Тут наш господар ниву орати починає; Всклажу на межу і Бога на поміч призиває. Хорестись, бе покосили. Дай, Господи Веселиши, Дяджати жини, щоб хліб був худіши і родниш!

Води в ярмі зігнути так голосно, побожно, Коється сибя рідно, казється зловни загона. Д'ей, соб, води від мої! — господар нам гукає, А гайворон, крачучи, над нивою літає.

А тут при плазні пшави, ніхто її не бачить, Волове очко сіває за хробачками скаче. А на ногах високих поважно буюзок ходить І довгим своїм лавочком поживу тут знаходить.

Десь в гаю ген зауважу так люблю заувала І свій привні на ниву господарени слава. І мило, так солодко працюють на полі; Журба і горе зникло, пропали пісні вкол.

Голодний ти? Байдуке, чи є що зісти сито, Зате життя будуче тут в мрях оловни. Сам Господь Бог тут з неба надій дощем зливає, В Ріого імя всіх праці веснина починає.

В Ріого імя ми несли наш хрест трудів віками, Оради ниви свої із щирими мольбами. Оради ниви рідні, хоч не собі на ниву, Та вірши і вірши, що будуть вони наші.

Оради ми й будемо орати в віри дая, Чей Господь Бог приносить нам оловни і жалі. Чей по трудах весинних, таких щирих, чариних, Прийдуть ажнина для дітей, дітей наших Вкраїні!

Затямни, брате й сестро, весну в нас, в Україні, Які то дні й години будуть тоді щасливі!

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Концерт Банди.

Дня 13-го квітня в нашій громаді відбувся концерт нозорганізованої Української Банди в просторій галі „Амалгамайтед Гоу". Концерт відкрив президент Банди, грім. М. Плоту, а грім. В. Гречук обняв провід концерту.

Українська Банда виступила під проводом талановитого і многоналіжного молодого диригента грім. В. Поповича та відіграла українській національній гимн і вилану українських пісень. Граля як справдішана банда і за це публіка нагородила виконавців гучними оплесками.

Другою точкою програми були дві деклямації малеских дітей: Слави Дмитрія і Ярослава Дмитровича, що деклямував по англійськи „Україні". В третій точці виступав церковний хор „Боян" під проводом п. Л. Сокольського і відспівав вдало кілька пісень.

В другій часті концерту виступила банда німецької церкви св. Михаїла під диригентурою п. Ф. Мельвіла, старенького і дуже веселого диригента, який чинило розвеселюваня публіку своїми рухами. Мушу загадати, що ця банда складається з малих дітей, які грали: соловьи кусники. Наступною точкою була головна бесіда професора Мельвіла, що розпові про значіння банди і музики та звивав родичів, щоб заохочували дітей до музики та грания на музичних інструментах. Казав, що ми, Українці, з природи музикальні й повинні плекати музику і мати банду в кожній громаді. Говорив далі, що родичі не повинні слухати тих, що кажуть, що дитини шкодять на здоров'я, як грає на дутім інструменті, бо це є несправедно. Коли дитина привычється, як уживати уст і як дуть до інструменту, то грания є забавкою для дітей. Говорив також, що Українці повинні організувати молодіжні банди так, як це роблять Німці, бо молодіжці люблять і тим інтересуються.

Потім виступали наші танцюристи з українськими танками школи В. Авраменка під проводом грім. М. Колдзінського, які гарно відтанцювали кілька танків. Останньою точкою програми був виступ Української Банди, яка відіграла вазанку українських коломийок, маршів та вальсів Банди закінчила концерт американським гимном. Видно, що публіка була зовсім задоволена, бо не мала очко розходитися, хоч була пізна година. Додам, що всіх виконав-

ців програми публіка дуже теплою оплескувала. Рагестерська громада підвінна була горда, що має в себе такого талановитого юнака, який є грім. В. Попович. Він посвячує себе для загальноного добра і хоче створити в нас величезну банду, якаб принесла чинило користі і слави громаді і заохотило дітей до музики. Біда тільки в тім, що ми замало інтересуюсь такими справами, а один молодіжні не годен цього всього робити, бо треба дітей заохочувати і посылати, щоб вчилися музики. До цього часу не дуже то багато дітей ми післали на ту науку. Навіть на концерт не всі прийшли, щоб бодай тим дати заохоту тим дітям, котрі мають охоту вчитися музики. Публіка не дописала, бо програма була дуже гарна і відана була вдоволяючо, бо п. В. Попович старався вивести концерт якийліше. Однак громада не поперла як слід цього діла. Ми повинні зрозуміти, що це виробляє охоту молодому диригенту й музикантам, коли громадянство не інтересується такими концертами. Тому треба це направити і додати тим молоді заохоти.

Прятець музики. МІКІЗ РАКС, ПА. Концерт, збори і вічнці. Нашій молоді треба завдячити те, що наша громада надзвичайно гарно віддала пошану нашому генієти Тарасови Шевченкові, а разом з тим понула дуже цікаві думки про те, яке є положення нашої імміграції в Америці, що ми робимо тут українсько і що нам треба далі робити.

Мішенва українська молоді ринішла відслідкувати Свято Шевченка і запросити на нього до бесідою реклятора д-ра Д. Мишугу, з тим, щоб мати потім ще окремий реферат про організації молоді.

Шевченкове Свято відбулося в немілю, 14 квітня, в Українським Народнім Домі. Стягнуло воно який шість соток публіки, а може й більше, бо молоді, що виступала в хорак, і шкільних дітей не враховують. Публіку привітала при вході українська оркестра під проводом М. Гурника пісню „Наша слава України".

Свято відкрив грім. Гальчак щирими і розумними словами, даючи признання молоді, що вважала за так гарне діло, щоб пошанувати імя нашого мушеника і національного пророка — Тараса Шевченка. Потім мішаний хор під проводом о. Шостачка відіслав американський гимн, потім „Заповіт", а пізніше кілька пісень. Співав гарно й міаю. Молоді танцюристи школи Авраменка пописалися надзвичайно гарно, бо танцювали дуже

вправно й з гідністю, достосуючись до поваги хвилі. Святочну бесіду вголосив д-р Мишуга, змаловавши часи, в яких зивився Шевченко, а потім і його геніальну постать як поета і борця за волю України.

Потім наступила дальша програма музично-вокальна. Тут найбільше захопив публіку спів дрібної шкільної дитвори, який випав надзвичайно добре. Голосочки звучали дійсно як дівночки.

При кінці забрав слово мішесвий парох о. Д. Кульмський і звернувши увагу на те, що велика радість глядяти на таку масу народу і на сотки дітей на сцені; що серця надзвичайного спокою і поезії вивели святочну програму, який вислухали, і тим дали доказ великої культури і великого привязанню до Батька України — Тараса Шевченка. А Шевченко, казав о. Кульмський, є тим для українського народу, чим є Вашингтон для Американців.

Свято закінчилося відспіванням „Ще не вмерла!". За дві години пізніше, в г-дині 8-ий вечір, знову відбулося повно молодіжні і старших, щоб почути вичути д-ра Мишугу про наше положення в Америці. Молодь, яка прибула на концерт з Ембрідж, залишилася і на цей вічнці. Вічнці з дискусією тривав який дві і пів години. Але по нім ніхто не хотів розходитися. Так були всі зацікавлені порушеннями на вічнці справами.

По вічнці відбув іще д-р Мишуга спеціальні короткі бесіди з членами місцевого молодечого відділу У. Н. Союзів. Ішла молоді прислухувалася це й тим нарадам.

На другий день, вечором мав д-р Мишуга вичнці на тему „Жинка в житті й творак Шевченка". Галя була виповнена. Годи мени описати зміст вичнці, який тривав дві години, а з якого присутні довідалися, як благородно глядів наш Шевченко на жинку, особливо жинку-селянку, тодішню жертву соціального ладу і панської сваволі. Та одно певне: всі ті слова, які ми почули на концерті й вичнці, запалуть глибоко в серця нашої громади, а зокрема молоді.

М. Гурник. БОФАЛО, Н. Й. Український Великдень на сцені. В Одіотріумі Бофалівського Музею влаштував „Космополітен Клоуб" річний міжнародній виступ, на яким потисувалися різні народності, що замешкували Бофало. Як приїшла черга на Українці, запровадив, що саме тепер припадають у них Великодній Свято. Потім підіслася куртина і ми побачили яку українську родину.

Виходить пан Глинський і вистеблює стій вичнціи обрусів і впадає на стій пісанки і паску. Сви хвидко входить п. Глинський з жінкою, а далі трое дітей і всі заєдвають за стіл, дядьків свяченим явцем і поадорвалюють себе з Христовим Воскресінням. Все було дуже гарно виведено, тільки на нещастя такі муслил поставити при кінці ще й фляшкун горівки.

Потім почалися народні танки. Та не було музики, а режорди були невдоволені. Танки не випали так добре, як це було давніше. У дичнці не видно було веселости. Тільки мала Тимкович розвеселяла всіх своїм житям у соловьи танку. В гаїві пороблено зміни, які відбулися на танку відміню. Згадую про це коротко, щоб такі проміжки на будуче не повторювалися. Треба ліпшої музики, а дичнціи треба пам'ятати на усміхнені личка, а не поупри.

Та назгалі і це зробило нам певну режаму. Тому треба бути вдячним п. Глинським за зиню паску, а п. Колвалеві за обговорення наших звичаїв англійською мовою, а п. І. Гурови, що подлав про звелчання нашої традиції отут на американській землі.

Учасник. ДІТРОПТ, МШ. Сприводу свята Грушевського. Від кільканачацької літ не було в Дітропті такої імпрени, в якій узяло участь ціла українська громада. Але не було тому, що, як звичайно буває в таких випадках, завдяки знайдуться одиниці, які ставлять перешкоди такому обсланджн. Тесаме можна сказати і про свято в пам'ять Михайла Грушевського. Заведо забралося кілька товаришів і три хори, щоб у дві 21-го квітня вилдати пошану першому президенту Української Леркани. Та всітакі треба дати громадянство призначити, бо простора галя Сасс Technical High School була виповнена вецерь. Це значить, що присутніх можна було рахувати на тисячі.

Як почалося свято, всі повстали з місць, щоб вилдати пошану Великій Людині і спільно відспівати „Ще не вмерла України".

Про саме свято не буду багато писати, бо не певно зробити хтось інший. Але завважу, що воно не було добре перепроваджене. Пробивалася якась байдужість. Бесідники говорили затихо і їх уже не було чинні від позбівній галі. Зате вивчилися дуже добре три хори, що виступали під проводом таких диригентів: І. Атамачія, П. Сікорського і Л. Сорочинського. До перепроваджування таких

святі і то у великих галіях, треба лудей вправних і треба вміти вдержати порядок на галя, як подобає про такі порядки. Бо іннакше свято не обстає ціли, а люди виходять зі свята радше зтеоченні ніж бодіорі.

Далі треба пам'ятати, що ми є в Америці, та що тут наші бодучністі є вже в руках тут родженіх дітей, які часто не дуже добре розуміють українських бесідників, особливо, як говоряться тихо й невправно. Далі ніх і тіх Американців, що їх запрошуємо на такі свята, треба приготувати так реферат англійською мовою.

У звязку з тим ще додам, що такі свята пригадують нам, що в Дітропті треба вже роздовести до якоїсь обсланджн дітям і одного проваду. А в обсланджн: котрі до цього не допускають, повинні бути учинені з громадського життя, бо вони тільки його розвивають, внакше ми ніколи не збудуємо навіть такого Народного Дому, який відповдав би нашім чисельності і національній свідомості й гідності.

Е. PRESS-REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS. PRESIDENT AND MRS. ROOSEVELT, ACCOMPANIED BY TWO YOUNG NIECES, GREAT CHILDREN AND OTHER GUESTS. Under the warmest sunshine of the Spring, President Roosevelt this afternoon greeted some 20,000 egg collectors and their guests, massed under the south portico of the White House.

One of the most colorful ceremonies of the day was carried out by donors of the group basket of Easter eggs, a group of 17 youngsters from the Ukrainian Dancing School in Baltimore. Dressed in peasant costumes, these children performed a folk dance for the First Lady.

(The Evening Star, Washington, D. C., Monday, April 22, 1935.)

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ. Професійнальний готель (Country Hotel), а лішенню, робить гарний бізнес за шнур \$3,200 на легкі спати. Пишть на адресу: Mr. C. M. Douglas, P.O. Flat, N. Y., apt. 101-4.

ФАРМА, 175 акри, корони, мис, знаряддя, живно, бодри будинок. Ціна \$5,500. Догоди сплати. Пишть на адресу: C. M. Douglas, Flat, N. Y., apt. 101-4.

РОЗДАЄМО 5000 НАРІВНИХ ЛІПМОК ДО РАДІО, щоб поширити наші свої заводи. Примуєт 6 п. маркан до: 95-04 THE UNIVERSAL DISTRIBUTING CO., Dept. 21, 305 - 8th Ave., New York, N. Y.

ЗНАМЕНІТА НАГОДА. для репродукованя в Нью Джерси Фінансисти: Малім вклядом грім може дітати давно вже заложеної склеп. Причина — дотерпаний чланик усуваєть з бізнесу. Голосити до: M. V., 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР. 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рано від 10 а 12, ввечір від 6 до 8, а в неспі рано від 10 до 12.

ВЗОРІ книжка, нитки до решівання D. M. C. в УОЛІ І ОКОЛІ. Пишть по каталожу до: UKRAINIAN BAZAR, 176 E. 4th St., NEW YORK, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК. ЗАПІНЬМАЄ ПОКОРОНАМ 8' BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛІ. 129 E. 7th Street, NEW YORK, N. Y. Tel: Orchard 4-2568

EAGLE REGALIA CO. Виробляє: ПРАПОРИ, ЦЕРКОВНИ ХОРГУВИ, ЛЕНТИ, ВІДЗНАКИ, СТАЖКОВИ ВІДЗНАКИ, БРАТСЬКІ ПЕРСТЕНІ І ПЕЧАТКИ. Коли ваше братство, товариство чи стверство хоче бути вдоволено, та й шале нам замовити на пробу. Каталог інформації і пробні зори виланю Вам на виланю надати БЕЗПЛАТНО. 298 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

ВЖЕ ВИЙШЛА ДРУКОМ ОВА КНИЖКА ПРО УКРАЇНУ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ: SPIRIT OF UKRAINE: UKRAINIANS CONTRIBUTIONS TO WORLD'S CULTURE. Книжнці пишеться: Яку прислугу людству зробив український нарід своєю історією? Який вклад зробив український нарід у скарбницю культури світа? Які люди представляють український нарід? Книжка має близько 150 сторін друку. 36 ілюстрацій, з яких більшість зовсім оригінальні. Ціна всього 1 долар. Замовляти в „СВОБОДА". "SVOBODA," 1-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

РОЗБИВНИК МИКОЛА ШУГАЙ оман із Закарпатського України, Івана Ольбратха, двох частях. Це історія народнього месника Закарпаття, великого опришка, який грабував багачі і роздавав бідним, який ніколи не вбив нікого, хіба в самообороні або зі справедливої пімсти. Два томів \$1.00. Замовлення разом з належитістю слати до: "SVOBODA," 1-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J. Замовлення на С. O. D. не будеться вилати.

Пет О'Грейді відітхнув з полекшею, коли побачив вираз сильного, боевого рішення на обличчю Тома Ормена. Начальник чувся знову добре. Ормен тепер говорив до Пета холодно: „Бачу, що шеік Ель-Гремем та його банда ще далі з нами. Я порадиб би вам поставити їх зараз під сторожу".

Як його різкі прикази виконувано, Ормен обходив табор, роблячи скорий перегляд. Його мозок працював ясно. Навіть наслідки останньої, безсонної ночі вимішлю йому а голови тепер, коли положення вимагало від нього скупчення всієї уваги. Він підійшов до стола для їжі, до котрого скликав усі товариство.

Вони говорили роззрени про втечу чорних та ворожили всяко про бодучністі. Та ніхто не ворожив нічого рожевого. Ормен підслухав, як один говорив: „Треба було цілої скринки фляшкун шкотської горівки, щоб нас у таку халепу завести, але й десять скринок горівки не допоможуть, щоб нас з неї вивести". Він затиснув свої зуби.

„Я мусів це чути", він сказав, „але я вже більше не шу. Тепер берімся до роботи та пробуюмо дітатися з цього положення. Ще надій трагити не можна. Маємо пожити! Зберію! Амуніцію! Але я не безпеки є: бо вайкорова дорога з краю Багуть, що лежить перед нами, є пона аворів".